

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa națională
19 aprilie 2024
Clasa a VI-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește fiecare dintre textele următoare pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Toată copilăria au semănat ca două picături de apă. Deși la început Siminoc era puțin mai mic decât Busuioc, viața în încăperile regale îl înzdrăveni în scurt timp, iar până-n iarna următoare, îmbrăcați acum mai mereu în haine de același fel, aproape că nu-i puteai deosebi, și așa aveau să rămână în toți anii ce urmau să vină.

Se putea spune că nuanța mării din ochiul stâng al lui Siminoc era doar puțin mai deschisă decât cea din ochiul drept, iar în cazul lui Busuioc, invers, dar asta era un lucru știut doar de ei și de părinții lor. În rest, nimeni nu-i deosebea. [...]

La vârsta pe care o aveau, mai toate împrejurimile cetății le erau cunoscute ca în palmă, și chiar și o parte dintre dealurile și câmpurile despre care se zicea că duc către munți. Iar pădurea din apropierea castelului le era ca o a doua casă. [...]

De mici, erau ca vrăjiți de toate lucrurile frumoase. De pe promontorii* se uitau la mare, la locul din care ieșea soarele în fiecare dimineață, și simțeau o dorință geamănă de a se arunca în mare, de a înota până aveau să-l atingă, și să vadă ce-i aștepta acolo. În grădinile castelului, scoteau apă proaspătă din fântână [...]. În pădure, le plăcea să privească florile cum își deschideau corolele, să asculte vântul jucându-se printre crengi, să simtă soarele căzându-le în stropi pe piele.

Erau ca două ulcioare ce se umpleau mereu cu apă și totuși nu se simțeau niciodată pline.

Era în ajun de Rusalii când Busuioc văzu prima dată cum se lega o vrajă.

Se întâmplă într-o dimineață, când se trezi singur în cameră cu mult înainte de răsăritul soarelui, apoi merse să-și ia o cană de apă. În grădină, cerul albastru era aburind de lumina ce începea să se agațe de el de după mare, iar pe jos iarba toată era grea de rouă.

De mic, lui Busuioc îi plăcuse să iasă afară în diminețile de vară, să bată grădina în picioarele goale și să tragă mult, mult aer în piept, simțind sarea și plantele și apa amestecându-se în pâcla ce venea dinspre pădure.

Cât ar fi vrut, în aceste momente, să o ia la goană și să nu se mai oprească!

Nu era un soi trist de fugă, nu unul născut din nemulțumire și neîmpăcare, ci era mai mult ceva plăsmuit din simpla-i deschidere la fericire. Putea să vadă atât de multe, se gândea sufletul lui, așa că de ce n-ar începe de-ndată? Picioarele și le putea controla, ținându-le bine înfipte în pământ, însă mintea i se ducea mereu departe, învârtindu-se de trei ori în jurul pământului înainte ca el să se întoarcă din nou în casă.

În această dimineață, [...] Busuioc se duse la o scară lăturalnică și începu să urce spre cel mai înalt punct al castelului. [...] Nu ajunse până acolo, dar nici că-și mai aminti. Când nu mai avea decât un rând de scări de urcat, toată atenția îi fu brusc captată de apariția unei uși deschise acolo unde fusese mereu doar o ușă închisă.

Așa că se apropie. Ușor, având grijă ca picioarele-i goale să nu plesnească pietrele reci ale podelei, și aproape ținându-și răsufierea până ce ajunse în dreptul ușii întredeschise. Busuioc o atinse ușor cu degetele și se aplecă puțin, doar cât să-și arunce un ochi pe după ea. Ceea ce văzu însă nu fu nici o creatură de poveste, nici un zmeu cu ochi de foc și gheare și în gură mărgăritare, nici o cotoroanță cu un ceain plin cu smoală.

Nu, ceea ce văzu el când se iți după ușă fu doar mama sa, [...] stând pe un scaun mic și lucrând de zor la o coroană de sfoară cenușie, între care strecurase din loc în loc câte-o floare, dintre cele pe care Busuioc își amintea că i le dăduse cu câteva zile în urmă. [...]

În cameră, era o singură fereastră, dar și aceasta dădea spre mare, iar soarele începuse să se ivească din apă, vărsându-și razele de lumină peste lume, dintre care una singură pătrunse înăuntru. Și lovi peretele pe care regina tocmai agățase corola, într-un cui care părea să țină și o țesătură, iar în nodurile și împletiturile țesăturii Busuioc se văzu pe sine, încununat cu sfoara ce tocmai fusese împletită.

Adriana C. Grigore, *Apă, praf și soare*

**promontorii* – fâșii de pământ înalte și stâncoase, care înaintează în mare sau în ocean

B.

D.J. a urcat țopăind cele treizeci de etaje până la sala de clasă a doamnei Jewls. Rânjea cu gura până la urechi, de la nas până la bărbie, dintr-o parte până-n cealaltă și înapoi.

— Hei, D.J., l-a strigat Todd, mă bucur să te văd!

Todd se topea când zărea un chip zâmbitor. Doamna Jewls l-a auzit. A început să scrie numele lui Todd pe tablă, sub cuvântul DISCIPLINĂ, dar când a zărit zâmbetul lui D.J. a pus jos creta.

— Bună dimineața, D.J., a spus ea. De ce ești așa de fericit?

D.J. a rânjit și a ridicat din umeri.

Doamna Jewls a zâmbit.

Dameon s-a uitat la zâmbetul doamnei Jewls, apoi la zâmbetul lui Todd și, într-un final, la zâmbetul lui D.J. Apoi Dameon a zâmbit și el. Dameon avea un zâmbet aproape la fel de larg ca D.J. Erau cei mai buni prieteni.

Odată ce i-au zărit pe cei doi cum zâmbesc, ceilalți colegi n-au avut cum să nu zâmbească. Rondi avea un zâmbet foarte drăgălaș, căci îi lipseau cei doi dinți din față. Nimeni nu avea un zâmbet urât.

Jason a întârziat la școală. Era din cale-afară de supărat. Dar, cum a intrat în clasă, a zărit zâmbetul lui Dameon și s-a simțit ceva mai bine. Apoi a zărit zâmbetul larg și știrb al lui Rondi și a schițat și el un mic zâmbet. Însă când privirea i-a căzut pe pianul de pe chipul lui D.J., Jason s-a prăbușit pe podea de răs.

Toată lumea a început să râdă, chiar și Kathy, iar Kathy nu râdea mai deloc, asta dacă nu se lovea careva.

Încăperea întreagă părea să râdă, nu numai oamenii dinăuntru. Tabla râdea pe înfundate. Tavanul chicotea. Băncile săreau în sus și-n jos, iar scaunele se băteau pe spate unele pe altele. Podeaua părea să se gâdile din cale-afară. A răs până când s-au învinețit pereții. Coșul de gunoi a început să cânte, iar creioanele s-au ridicat toate și au pornit la dans.

Într-un târziu, toți au început să se liniștească. Doamna Jewls s-a șters la ochi și a spus:

— D.J., de ce nu le spui și colegilor de ce ești așa de fericit? Măcar să aflăm și noi de ce râdem.

Dar D.J. doar a continuat să zâmbească.

— Ei, haide, D.J., a spus Deedee.

— Zi-ne!

D.J. nu zicea nici mâc. Nu avea cum. Gura îi rămăsese înțepenită.

— Lasă-ne să ghicim, a spus Ron. Dacă ghicim, o să ne spui de ce ești fericit?

D.J. a încuviințat din cap. De la atâta zâmbit îl dureau urechile.

Fiecare dintre ei și-a încercat norocul o dată.

— Ai fost la înot?

— E ziua ta?

— Te-ai îndrăgostit?

— Ai prins o minge verde?

Nimeni nu a ghicit răspunsul.

A venit pauza, iar D.J. încă zâmbea.

Louis, profesorul de serviciu, l-a strigat:

— Hei, D.J! Vino aici. [...]

— Care-i treaba, D.J.? l-a întrebat Louis.

D.J. pur și simplu zâmbea.

— Haide, D.J. Mie poți să-mi spui. De ce ești așa de fericit?

D.J. și-a ridicat privirea spre el. A spus:

— Ai nevoie de un motiv ca să fii trist. Nu ai nevoie de niciun motiv ca să fii fericit.

Louis Sachar, *D.J.*, în vol. *Povești piezișe de la Școala-n Dungă*,
traducere de Cristina Elena Găgăță

C

Carte câștigătoare a Premiului Eisner

După un accident în care-și pierde doi dinți din față, pentru Raina, o puștoaică din clasa a șasea, începe o perioadă grea. Vizite dese și dureroase la stomatolog, operații, aparat dentar, aparat dentar extern, ba chiar și o proteză. La toate acestea se adaugă problemele [...] cu prietenele, care se dovedesc a nu fi chiar așa de prietenoase.

Autobiografia Rainei, scrisă și ilustrată cu mult umor, este lectura perfectă pentru toți puștii care se simt neînțeleși și copleșiți de ce se-ntâmplă în jur. *Zâmbește!* este un roman grafic excepțional despre curaj, prietenie și câștigarea încrederii în sine.

„Extraordinară... O carte potrivită pentru toți adolescenții care își doresc o poveste în care să-și regăsească temerile și experiențele și care să-i facă să speră că totul se va rezolva până la urmă.” – *Publishers Weekly*

„Irezistibilă, amuzantă și emoționantă – o carte care trebuie citită neapărat de toți adolescenții, fie că poartă aparat dentar, fie că nu.” – *Kirkus Reviews*



www.editura-arthur.ro

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

- a) vârs-tă, a-ten-ția, proas-pă-tă.
- b) vârs-tă, a-ten-ți-a, proa-spă-tă.
- c) vâ-r-stă, a-ten-ția, proas-pă-tă.
- d) vâ-r-stă, a-ten-ți-a, proas-pă-tă.

2 puncte

2. Sunetul „i” este doar vocală în toate cuvintele din seria:

- a) „fericit”, „chicotea”, „ziua”.
- b) „grădină”, „ghicim”, „trebuie”.
- c) „vrăjiți”, „serviciu”, „dinți”.
- d) „ulcioare”, „Busuioc”, „ceilalți”.

2 puncte

3. Sinonimele potrivite în context ale cuvintelor subliniate în secvența: „Rondi avea un zâmbet foarte drăgălaș, căci îi lipseau cei doi dinți din față. Nimeni nu avea un zâmbet urât.” se află, în ordine, în seria:

- a) *aborda, chicotit, jovial.*
- b) *afișa, surâs, dizgrațios.*
- c) *deține, grimasă, hidos.*
- d) *disimula, mimică, hâtru.*

2 puncte

Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Scrie un enunț care să conțină forma de plural a substantivului subliniat și alt enunț, cu forma de plural a omonimului acestuia: „Jason s-a prăbușit pe podea de râs.”

2 puncte

5. Transcrie două substantive defective de număr din secvența următoare: „În grădină, cerul albastru era aburind de lumina ce începea să se agațe de el de după mare, iar pe jos iarba toată era grea de rouă. De mic, lui Busuioc îi plăcuse să iasă afară în diminețile de vară, să bată grădina în picioarele goale și să tragă mult, mult aer în piept.”

2 puncte

6. Precizează funcția sintactică a cliticului pronominal identificat în secvența: „Dacă ghicim, o să ne spui de ce ești fericit?”

2 puncte

7. Menționează cazul cuvintelor subliniate în secvența: „Însă când privirea i-a căzut pe pianul de pe chipul lui D.J., Jason s-a prăbușit pe podea de răs.”

2 puncte

8. Construiește un enunț interogativ, în care adjectivul propriu-zis din secvența „lucrând de zor la o coroană de sfoară cenușie, între care strecurase din loc în loc câte-o floare” să fie la cazul genitiv, numărul plural, antepus cuvântului determinat.

2 puncte

9. Alcătuieste un enunț asertiv în care verbul subliniat în secvența „— Zi-ne! D.J. nu zicea nici mâc.” să fie, în același timp, regent pentru un complement direct și pentru un complement indirect.

2 puncte

10. Rescrie nota de jurnal a Rainei, corectând-o: „Mă sfiii să accept că am obosit la capătul unei zi petrecută fără colegii de clasă și fără membrii familiei.”

2 puncte

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Formulează două idei principale din textul A. **6 puncte**
2. Precizează efectul pe care îl are veselia lui D.J. asupra colegilor. **6 puncte**
3. Explică, în 50 – 70 de cuvinte, rolul enumerației din secvența: „În grădinile castelului, scoteau apă proaspătă din fântână [...]. În pădure, le plăcea să privească florile cum își deschideau corolele, să asculte vântul jucându-se printre crengi, să simtă soarele căzându-le în stropi pe piele.”. **6 puncte**
4. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor trei texte-suport, valorificând câte o secvență din fiecare. **6 puncte**
5. Comentează, în 50 – 70 de cuvinte, o semnificație a secvenței din textul A: „Putea să vadă atât de multe, se gândea sufletul lui, așa că de ce n-ar începe de-ndată? Picioarele și le putea controla, ținându-le bine înfipite în pământ, însă mintea i se ducea mereu departe, învârtindu-se de trei ori în jurul pământului înainte ca el să se întoarcă din nou în casă.”. **8 puncte**
6. Crezi că este important să îți păstrezi zâmbetul în orice situație? Justifică-ți răspunsul, în 70 – 100 de cuvinte, referindu-te la textele B și C. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Scrie un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți imaginezi că Busuioc, personajul din textul A, îl întâlnește pe D.J., personajul din textul B, descoperind că împărtășesc următoarea idee: „— Ai nevoie de un motiv ca să fii trist. Nu ai nevoie de niciun motiv ca să fii fericit.”

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.